

Ravnhøj Consult v. Jesper Tofft
Haderslevvej 50
6200 Aabenraa

Kystdirektoratet
J.nr. 19/01893-9
Ref. Johanne Raakjær Nielsen
08-10-2019

**Dispensation til etablering af lavvandet sø inden for
strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 210 Mandø By,
Mandø, i Esbjerg Kommune**

Ansøgning

Du har pr. mail af 8. juli 2019 fremsendt på vegne af lodsejer en ansøgning om dispensation til etablering af lavvandet sø inden for strandbeskyttelseslinjen på ejendommen matr. nr. 210 Mandø By, Mandø.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver hermed dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens¹ § 65b, stk. 1, jf. § 15, til etablering af lavvandet sø.

Dispensationen vedrører *alene* strandbeskyttelseslinjen. Andre tilladelser efter anden lovgivning kan være nødvendige.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristens udløb - se nærmere i afsnittet om klagevejledning nedenfor. Hvis der bliver klaget over afgørelsen kan dispensationen ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet konkret bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt jf. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Vilkår for dispensationen

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

- Anlægsarbejdet må udføres i perioden 6. november 2019 til 1. februar 2020.
- Søen skal anlægges, så den passer naturligt ind i det omgivende landskab.
- Det opgravede materiale fjernes fra strandbeskyttelseslinjen.
- Der må ikke udsættes eller fodres fisk, krebs eller andefugle i tilknytning til søen.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 af lov om naturbeskyttelse

- Der må ikke foretages sprøjtning eller gødskning inden for en afstand af 10 meter fra søen

Redegørelse for sagen

Der er søgt om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at etablere et "skrab", som er en lavvandet lille sø, på matrikel nr. 210 Mandø By, Mandø (fig. 1 og 2).

Ansøger oplyser at formålet er at forbedre leveforhold for såvel engfugle som strandtudse. Engfugle som bl.a. vibe, rødben, stor kobbersnepe, strandskade og klyde søger føde i sådanne søer og vandsamlinger, mens strandtudsens kan yngle i dem. Naturkvaliteten med tilhørende artsdiversitet vil således blive forbedret for en række truede arter.

Projektet er et led i flere større naturprojekter på Mandø - i gang sat af bl.a. Esbjerg Kommune, Nationalpark Vadehavet, De Danske Naturfond og en række private lodsejere. Alle har til formål at forbedre forhold for vandfugle, især engfugle (se evt. sagsnr. 19/01327).

Der søges således om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til etablering af et skrab på ca. 500-600 m² med en varierende dybde på 5-45 cm. Bredanlægget er fladt, som ca. 1:7- 1:10.

Ansøger ønsker opgravet jord deponeret på et areal som ikke er omfattet af strandbeskyttelseslinjen/klitfredningslinjen, på matrikel nr. 21n (fig. 1).

Fig. 1. Kort over nordøst Mandø med placering af ønsket skrab (skrab 2). Skrab 1 og 3, samt deponering af jorden er uden for strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen.

Fig. 2. Luftfoto af nordøst Mandø og ønsket skrab 2. Skrab 1 er placeret uden for strandbeskyttelseslinjen.

Søen ønskes placeret i en beskyttet eng (naturbeskyttelsesloven §3), hvor der er modtaget dispensation fra Esbjerg Kommune.

Det planlagte projekt er beliggende i Natura 2000-område nr. 89 Vadehavet (habitatområde nr. 78, fuglebeskyttelsesområde nr. 52 og Ramsarområde nr. 27), jf. bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 78		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Flodmunding (1130)
	Vadeflade (1140)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Vadegræssamfund (1320)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Grårisklit (2170)	Skovklit (2180)
	Klitlavning (2190)	Visse-indlandsklit (2310)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91Do)	Elle- og askeskov* (91Eo)
Arter:	Havlampret (1095)	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)	Stavsild (1103)
	Laks (1106)	Snæbel* (1113)
	Marsvin (1351)	Odder (1355)
	Gråsæl (1364)	Spættet sæl (1365)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 52		
Fugle:	bramgås (T)	mørkbuget knortegås (T)
	rørhøg (Y)	vandrefalk (T)
	klyde (Y)	brushane (Y)
	sandterne (Y)	fjordterne (Y)
	havterne (Y)	mosehornugle (Y)

Esbjerg kommune informerer, at som ynglelokalitet er Mandø kendetegnet ved at huse store bestande af kyst- og engfugle, og på øen findes vigtige forekomster af arter som strandskade, stor kobbersnepe, rødben, havterne og fjordterne. Forår og efterår er Mandø raste- og fourageringsområde for meget store forekomster af trækfugle af en lang række arter, især gæs, svømmeænder og vadefugle. For fuglene på udpegningsgrundlaget gælder, at bestanden af rørhøgen på nationalt plan er stabil eller i fremgang. Klyde er i kraftig tilbagegang, og brushane, sandterne og mosehornugle har i længere tid hørt til blandt de mest truede ynglefugle i Danmark. Havterne og fjordterne er ligeledes i tilbagegang på landsplan. Trækfuglen mørkbuget knortegås har nationalt set i de senere år udvist stabile bestandsmæssige forhold.

Ifølge Natura 2000-planlægningen, skal der i området skabes gode levesteder for de sjældne og fåtallige ynglefugle tilknyttet fugtige enge såsom brushane, mosehornugle og klyde, samt for en række trækfugle. Esbjerg Kommune forventer at det ansøgte projekt vil forbedre områdernes egnethed som yngle- og levesteder for arterne på udpegningsgrundlaget ved at skabe bedre fourageringsområder for især ynglende engfugle.

Det er endvidere kommunens vurdering, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for de særligt beskyttede dyre- og plantearter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. De oplyser, at der findes en bestand af strandtudse på Mandø. Der er desuden tidligere observeret odder, men der vurderes at være tale om et strejfende dyr. Der forekommer ikke markfirben på Mandø, ligesom der ikke er kendskab til forekomster af andre bilag IV-arter. De vurderer, at der vil ikke i den forbindelse ske beskadigelse eller ødelæggelse af yngle eller rasteområder for strandtudse eller odder. Projektet vurderes at kunne være til gavn for strandtudse, som netop gerne yngler i mindre vandansamlinger, der udtørres i løbet af sommerhalvåret.

Lovgivning

Af naturbeskyttelseslovens § 15 fremgår det, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Der må ikke etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for strandbeskyttelseslinjen.

Der kan gøres undtagelse fra bestemmelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 65b.

Strandbeskyttelseslinjen administreres meget restriktivt. Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, dispenseres der kun, når der foreligger en begrundelse herfor, og når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af strandbeskyttelseslinjen.

Før der gives dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, skal der ifølge bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Der kan endvidere ikke gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for strandbeskyttelseslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Etablering af en sø vil bevirke, at der skal udføres permanente terrænændringer. Terrænændringer er en "ændring i tilstanden", uanset om terrænændringen sker ved afgravning eller påfyldning.

Efter en vurdering af projektet finder Kystdirektoratet, at der er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation til den ansøgte terrænændring. Kystdirektoratet vurderer, at projektet har grundlag i en mere omfattende plan for naturforbedring til fremme af udryddelsestruede og sjældne arter på Mandø. Dette skyldes at projektet er et led i flere større naturprojekter på Mandø som skal sikre og forbedre bevaringsstatus for arterne på udpegningsgrundlaget og derved er i overensstemmelse med Natura 2000-planlægningen i området.

Da projektet er i overensstemmelse med Nature 2000-planen, skal der derfor ikke udarbejdes en nærmere redegørelse for projektets effekt på udpegningsgrundlaget.

Kystdirektoratet kan tilslutte sig Esbjerg Kommunes vurdering i forhold til bilag IV-arter og Kystdirektoratet vurderer derfor at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, som der er et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger på via www.borger.dk eller www.virk.dk typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Med venlig hilsen

Johanne Raakjær Nielsen
+45 20 86 07 38
jorni@kyst.dk

Afgørelsen er sendt til:

- Esbjerg Kommune, raadhuset@esbjergkommune.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Esbjerg, esbjerg@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sydvestjylland, sydvestjylland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Esbjerg, esbjerg@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, jyllandskredsen@botaniskforening.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Nationalpark Vadehavet, Nationalpark Vadehavet, vadehavet@danmarksnationalparker.dk